

TÁMOP 5.4.1. „Szociális és gyermekvédelmi szabályozó rendszer kidolgozása” pillér

Napközbeni ellátás – házi gyermekfelügyelet

Készült a TÁMOP 5.4.1.-08/1-2009-0002 projekt azonosító számú
A szociális szolgáltatások modernizációja, központi és stratégiai tervezési
kapacitások megerősítése, szociálpolitikai döntések megalapozása –
Szabályozási pillér (I.) projekt keretében

Budapest, 2011. szeptember

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszecenytterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai
Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A gyermekek napközbeni ellátásának célja

Ma országosan egyre nagyobb igény mutatkozik a gyermekek napközbeni ellátása iránt. Fontossá vált a gyermekek jó színvonalú, a települések és a családok igényeit, szükségleteit, lehetőségeit kielégítő, sokszínű, többféle formában megvalósuló napközbeni ellátás. A fejlesztés elkerülhetetlen. Az állami férőhelyek növelése mellett a civil működtetők bevonása is szükséges.

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, a munkaerő piaci visszatérésüket segítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,

b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül,

c) akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint a Kt. hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben.

A gyermekek napközbeni ellátásának minősül az iskolai napközis ellátásban nem részesülő, különösen a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett tíz év feletti gyermekek számára nyújtott nappali felügyelet, foglalkoztatás - sport- és egyéb klubfoglalkozás, illetve játszótér, játéktár, játszóház keretében - és az étkeztetés biztosítása is, feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - a külön jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

A gyermekek részére a jó színvonalon működtetett napközbeni ellátások kialakításához és fejlesztéséhez a protokollok elkészítése nagy segítséget nyújthat. A protokollok speciális szituációkra való javaslatok, meghatározott ellátás elvégzéséhez szükséges események és tevékenységek rendszerezett listája, amely az ellátás megkívánt vagy minimális standardjának való megfelelést szolgálja. Általában egy *előre meghatározott lépéssorozat*, amellyel egy bizonyos feladatot teljesíteni lehet. A protokoll irányítja a dolgozókat feladataik teljesítését Ennek célja,

hogy az ellátások színvonalát, eredményeit pozitív irányba befolyásolja és az ellátást gazdaságosabbá tegye.

Ezért kerül sor a napközbeni ellátások protokolljainak kialakítására, amelynek keretében elkészült a bölcsődei ellátás, a családi napközi, a családi gyermekfelügyelet és a házi gyermekfelügyelet protokollja.

Tartalomjegyzék

1. Cél, funkció	5
2. Célcsoport, megvalósulási kritériumok	5
3. Alapelvek	8
3.1. Önrendelkezés.....	8
3.2. Részvétel	8
3.3. Érdekérvényesítési esélyek növelése	8
3.4. Eredményesség	8
3.5. A legkisebb beavatkozás elve	8
4. A szolgáltatás leírása	8
5. Protokoll	9
5.1. Szereplők:	9
5.2. A szolgáltatás részletes leírása	9
5.2.1. A szolgáltatásba kerülés.....	9
5.2.2. Gondozás –nevelés.....	10
5.2.3. Együttműködés a szülővel	11
5.2.4. Dokumentáció.....	12
5.3. Személyi feltételek.....	12
5.4. Kompetenciák.....	12
5.5. Tárgyi feltételek.....	12
6. Indikátorok.....	13
7. Ellenőrző lista a protokollok megvalósításához	13
8. Mellékletek	15
8.1. Szakirodalom	15
8.2. Jogszabályok	16
9. Fogalommagyarázatok	16
10. Jogszabály-változtatási javaslatok	17

Napközbeni ellátás – házi gyermekfelügyelet

1. Cél, funkció

A családban nevelkedő, a szülők munkavégzése, betegsége vagy egyéb ok miatt ellátatlan gyermek nappali felügyeletét, gondozását, nevelését napközbeni ellátás keretében kell biztosítani.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint a Kt. hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben.

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani. A házi gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő igényéhez, munkarendjéhez igazodik. A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani. A házi gyermekfelügyelet keretében gondozó tevékenységet csak olyan személy láthat el, aki megfelel a jogszabályokban foglalt feltételeknek.

A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, amennyiben a gyermek tanulmányait a Kt. rendelkezései szerint fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulóként folytatja.

A család kérésére, olyan helyzetekben, amikor a szülők segítséget igényelnek gyermekük ellátásában (pl.: az anya betegsége, többes ikrek gondozása, a dolgozó szülő beteg gyermekének ápolása, a szülők dolgoznak, de gyermeküket nem kívánják intézménybe adni, stb.) a bölcsőde, vagy más ellátó szervezet szakképzett csecsemő- és gyermekgondozónőt küld a gyermek otthoni, nappali gondozására. A házi gondozásra vállalkozó gondozónő a gyermek gondozásával kapcsolatos feladatokat látja el a családban. Ezzel nyújtanak a család számára, igényeiknek megfelelő segítséget a gyermekük napközbeni felügyeletéhez, gondozásához, ellátásához.

2. Célcsoport, megvalósulási kritériumok

Célcsoport

A gyermekek házi felügyelete a családban élő azon 20 hetes és tizennégy éves kor közötti gyermekekre vonatkozik, akiknek szülei otthonában gondozó biztosítja a napközbeni ellátásukat, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben

tudja megoldani. Ennek megfelelően a szolgáltatás célcsoportjaként ezen gyermekek és családjuk határozható meg.

Kritériumok

1. Hozzáférhetőség (Legyen házi gyermek felügyeleti ellátás a településen.)
2. A megfizethetőség (Igénybe tudja venni a szülő a szolgáltatást.)
3. A személyi feltételek megléte (létszám, végzettség, szakmai és egyéb kompetenciák)
4. Az egyes gondozási műveletek optimális megvalósítása a szakmai szabályoknak megfelelően.
5. Az ellátás minden területén érvényesüljenek a kisgyermekkor pedagógia elvárásai (fizikai környezet; a napi élet, az ellátás megszervezése)
6. A tevékenységekbe ágyazódó nevelő eljárások során a módszerek, eszközök adekvát alkalmazása, melyek az aktuális helyzethez, adott gyermek személyiségéhez, már meglévő vagy még hiányzó kompetenciáihoz, egészségi állapotához, hangulatához igazodnak. A nevelői eljárás a fejlődés törvényszerűségeivel számol, és a gyakorlatban érvényesíti a kisgyermek nevelés elveit
7. A nevelés lehetséges alkalmainak, helyzeteinek optimális kihasználása a gyermek nevelése, fejlődésének támogatása érdekében. gondozás, kötetlen tevékenységek: játék, mesélés, mondókázás, vers, éneklés, rajzolás, festés, gyurmázás, mozgás a nap során a gyermek számára észlelhető minden interakciós helyzet.
8. Az egyéni fejlődést szolgáló megfigyelések és dokumentáció megfelelő használata a gyermek nevelésének tudatos tervezése, irányítása érdekében.
9. a nevelő munkában szakmai, és etikai értékek érvényesülnek és ez tükröződik a gyermek fejlődésében, a szülők elégedettségében megjelenik.
10. A gyermek törvényben is deklarált joga érvényesüljön: kapja meg azt az optimális nevelő – gondozó ellátást, ami bio- pszicho-szociális jólétéhez és fejlődésének egyéni módon történő kibontakozásához szükséges.
11. Minden kisgyermek nevelése, a spontán fejlődési területek támogatása egyéni módon valósul meg. A gyermek aktuális fejlettségi szintje adja a nevelői beavatkozások alapját. Ez a gyermek fejlődésének a megfigyelése, dokumentálása és a kapott információk értékelése nyomán meghatározott egyéni nevelési terv alapján biztosítható.
12. A nevelés törekszik a hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére, kompenzálására. Szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve
13. Érvényesüljön az az alapvető cél és törekvés, hogy a szolgáltató a szolgáltatást igénylő szülőkkel együttműködésben, összehangoltan végezzék nevelői feladataikat. Ezt alapvetően, a szolgáltatást nyújtó szakembereknek kell elérni.
14. Kapcsolat minősége vonatkozásában

- A szakember képes legyen hatékony felnőtt-felnőtt tranzakcióra, kommunikációra a szülőkkel,
 - A kapcsolat együttműködő, őszinte, segítő szándékú, kölcsönösen kielégítő legyen.
 - Megfelelő kommunikációs kapcsolatkezelési módszerek, technikák működjenek a napi gyakorlatban.
 - A kapcsolat minőségében feleljen meg a segítő feladatnak
15. A kapcsolat tartalma, célja vonatkozásában
- A szakemberek és a szülők rendszeres időközönként összehangolják alkalmazott nevelő-gondozó eljárásaikat, segítve ezzel a gyermek egészséges fejlődését. Képesek és tudnak a gyermekkel kapcsolatos témákban egymást segítő módon együttműködni
 - A szakember törekszik a szülői szerepek, kompetenciák támogatására, megerősítésére. Ha a család vagy a szülő „működésében” zavar, feszültség tapasztalható, az árt a kisgyermeknek. Akkor segítjük igazán a gondjainkra bízott kisgyermeket, akkor tehetünk érte legtöbbet, ha segítjük szüleiket szülőségükben. Abban kell támogatni a szülőket, hogy a gyermekükkel kapcsolatos nehézségek, elakadások, feszültségek, problémák megfelelő megoldását megtalálják.
16. A gondozó vonatkozásában
- a.) *Közvetlenül a gyermeket érintően:*
- A szolgáltatóhoz kerülő gyermek megfelelő „átsegítése” a családi rendszerből a házi gyermekfelügyeletbe. Az ellátásba kerülés folyamatának minden lépése / feladata az adott gyermek reakcióinak megfelelően valósul meg. Elvárás, hogy a házi gyermekfelügyeletbe kerülő gyermek adaptációja sok és elhúzódó patológiás tünet, súlyos megrázkódtatás, trauma nélkül valósuljon meg.
 - A szolgáltató az ellátásba kerülő gyermekkel és otthoni környezetével kapcsolatban annyi információt szerezzen, mely a gyermek ellátásához, a vele való egyéni nevelő-gondozó munkához, a vele való bánásmódhoz, ezek hatékony és jó minőségű megvalósításához elégségesek, szükségesek.
- b.) *Szülőkkel kapcsolatban:*
- A szolgáltató a kisgyermek ellátásba kerülésének folyamatában, az egyes tevékenységek, feladatok megvalósítása során kölcsönösen kielégítő kapcsolatot épít ki a szolgáltatót igénylő szülővel, melyre döntően az elfogadás, a bizalom, az őszinteség, segítőkészség jellemző.
 - Az ilyen minőségben kialakított kapcsolat szükséges ahhoz, hogy a későbbi közös nevelő-gondozó munkában a szülők és a gondozók egymás tevékenységét harmonizálni, összehangolni képesek legyenek a kisgyermek érdekében.
 - Az ilyen módon kiépített kapcsolat az alapja annak, hogy a szolgáltató a szülőt segítő / támogató tevékenységét hatékonyan tudja megvalósítani.

3. Alapelvek

A házi gyermekfelügyelet tekintetében részben nem beszélhetünk a gyermek önrendelkezéséről (három éven aluliak esetében), tehát ebben az esetben a szülőket tekintjük a szolgáltatás igénybevevőinek, azaz rájuk vonatkozóan határozzuk meg a szolgáltatás alapelveit. Azonban az idősebb gyermekek esetében már rájuk is vonatkoztatni kell az alapelveket.

3.1.Önrendelkezés

A gyermek szülei gondozási –nevelési szokásait a házi gyermekfelügyelet szolgáltatást nyújtó maximálisan figyelembe veszi, amennyiben ezek nem ellentétesek a gyermek legjobb érdekével. A gyermek véleményét figyelembe veszik a gondozás-nevelés folyamata során, amennyiben ezek nem ellentétesek a gyermek legjobb érdekével.

3.2.Részvétel

A gyermek és szülei vegyenek részt a gondozás-nevelés folyamatának kialakításában, vegye figyelembe az ellátást nyújtó a gyermekek és szülei szükségleteit.

3.3.Érdekérvényesítési esélyek növelése

A szülők családi kompetenciáinak erősítése, nevelési szokásaik támogatása, a gyermekek önállósága és részvételük erősítése révén tud az ellátás eleget tenni ennek az alapelvnek.

3.4.Eredményesség

Amennyiben a szülő és a gyermek elégedett a szolgáltatással, annak során megvalósul a szülő a gyermek szocializációjának támogatása, akkor eleget tesz az eredményesség alapelvének a szolgáltatás.

3.5. A legkisebb beavatkozás elve

A gyermekvédelem minden szintjén, úgy az alap-, mint a szakellátásban (a gyermek legjobb érdekének való megfelelés mellett) mindenkor úgy kell tanácsot adni, segítséget nyújtani, ellátást biztosítani, hogy az csak a lehető legkisebb mértékben tegyen bármit a felhasználók **helyett**, illetve **ellenében**. Mind a gyermek, mind szülei számára a maximális véleményalkotási, döntési lehetőséget kell biztosítani.

4. A szolgáltatás leírása

A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani. A házi

gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik. A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani. A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, amennyiben a gyermek tanulmányait a Kt. rendelkezései szerint fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulóként folytatja.

5. Protokoll

5.1. Szereplők:

1. Az érintett gyermek,
2. A gyermek ellátásában, nevelésében a szakemberekkel e munkában együttműködő szülők,
3. Az ellátást nyújtó (állami vagy civil, egyházi szervezet)
 - A településen biztosítja ezt a típusú ellátást is a napközbeni ellátás más formái mellett.
 - Az ellátást a hozzáférhetőség mellett megfizethető módon működteti.
4. A szakemberek (gondozó)

5.2. A szolgáltatás részletes leírása

A szolgáltatás részeként meghatározzuk a szolgáltatásba kerülést, a gondozás-nevelést, az együttműködést, és a dokumentációt, mint a protokoll elemeit.

5.2.1. A szolgáltatásba kerülés

Az önkormányzatok, bölcsőde, gyermekjóléti szolgálat, civil szervezet, stb. által működtetett házi gyermekfelügyelet biztosításakor az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

Az alapellátás keretében gyermekek napközbeni ellátásaként házi gyermekfelügyelet biztosítható 20 hetes kortól az általános iskolai tanulmányokat folytató, tanköteles korú gyermek ellátásában akadályozott szülő kérelmére

- a) a fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt egyéb napközbeni ellátásban nem részesíthető,
- b) a nappali intézményben elhelyezett, de a nappali intézmény nyitvatartási idején túl felügyelet nélkül maradó,
- c) napközbeni ellátást igénybe vevő, de átmeneti kóros állapota miatt hosszabb ideig otthoni gondozásra szoruló gyermek számára.

Különösen indokolt a házi gyermekfelügyelet biztosítása

- a) az egyedülálló szülő gyermeknevelésben való átmeneti akadályoztatása esetén,
- b) ikergyermek gondozásának, nevelésének segítésére,

c) a váltott műszakban dolgozó, egyedülálló szülő gyermekének a kora reggeli, illetve késő esti órákban.

A tankötelezettségét - szakorvosi javaslat, vagy az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján - magántanulóként teljesítő, továbbá a súlyos fogyatékosága miatt képzési kötelezettséget teljesítő, tanköteles korú gyermek számára a szülő kérésének megfelelő időszakra házi gyermekfelügyeletet kell biztosítani.

A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani.

A házi gyermekfelügyelet keretében gondozó tevékenységet csak olyan személy láthat el, aki megfelel a jogszabályokban foglaltaknak.

A házi segítségnyújtás körébe tartozó gondozói tevékenységet hivatásos és társadalmi gondozó végzi. A gondozó napi gondozási tevékenységéről a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról, és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló jogszabály szerinti gondozási naplót vezeti.

A házi gyermekfelügyeletet végző gondozó csak a gyermek gondozására vehető igénybe.

A szolgáltatás keretei

Olyan 20 hetes és 14 éves kor közötti gyerekeknek nyújt ellátást saját otthonukban, akik valamilyen okból az intézményi ellátást nem tudják igénybe venni.

Az ellátást nyújtó személy megy a gyerek otthonába, egyéni szükségleteit, lehetőségeit és a szülők igényeit, elvárásait a középpontba helyezve nyújtja az ellátást.

Beteg vagy sérült gyerek esetén megfelelő ápolást, fejlesztő foglalkozást nyújt.

Az ellátásba kerülés lépései

- az ellátás igénylése,
- az igényelt szolgáltatás elbírálása,
- a megállapodás megkötése,
- az ellátás nyújtása,
- az ellátás megszüntetése.

5.2.2. Gondozás –nevelés

A gondozás azoknak a tevékenységeknek az összessége amelyekkel a felnőtt a csecsemő, kisgyermek, gyermek egyéni szükségleteit kielégíti. A házi gyerekelügyelet során a gondozó a nevelés gondozás folyamatát a szülővel együtt működve alakítják ki.

A folyamat kialakítása során figyelembe kell venni a gyermek egyéni és életkori sajátosságait, a fejlődés egyéni ütemét valamint a már megszokott napirendet.

A gondozó nevelői magatartásával gyermek iránt érzett szeretetével biztosítja a gyermek számára biztonságos környezetet

A gondozó a családnál töltött idő alatt az esedékes gondozási-nevelési feladatokat látja el. A gyerekek a felnőttel való kapcsolata ez idő alatt intenzív, folyamatos.

Fogyatékos gyermek nevelése esetén szem előtt kell tartania sérülés specifikus nevelési elveket, a gondozási műveleteket minden esetben a fogyatékos típusa és mértéke határozza meg.

Étkezés (családi étkeztetés)

A szülő kéréseit figyelembe kell venni mindaddig, míg a gyermek fejlődését, és szükségleteinek kielégítését hátrányosan nem befolyásolja.

Az ellátási időben, ha az étkezés is aktuálissá válik, a szülő által elkészített ételt kínálja a gyerekeknek, vagy kizárólag az ellátott gyermek részére elkészíti az ételt, a család háztartásában biztosított alapanyagok felhasználásával, a rendelkezésre álló eszközökkel.

5.2.3. Együttműködés a szülővel

A házi gyermekfelügyelet idejét, tartalmi kérdéseit a család és a bölcsőde közötti szerződés szabályozza, melyet a gondozónő jogainak és kötelességének figyelembe vételével kell megfogalmazni.

A házi gyermekfelügyeletben az ellátást nyújtóval szembeni elvárások a gyermek otthonában történő gondozás esetén:

- a házi gondozónő köteles a munkáltatóval kötött megállapodáshoz tartani magát,
- köteles titoktartásával a családtagok és a gyermek személyiségi jogait tiszteletben tartani amennyiben az nem sérti a gyermek érdekét (bántalmazás),
- köteles példamutató magatartásával és szakmai tudásával hivatása jó hírét védeni,
- ismernie kell a kompetencia határait, csak olyan munkát vállalhat el, amelyet ismeretei birtokában el tud látni,
- köteles a családnál feladata ellátására képes állapotban megjelenni.

Jogai:

- munkájával kapcsolatban megilleti az a jog, hogy hozzájusson a szükséges információkhoz,
 - megilleti az a jog, hogy személyét megbecsüljék - amennyiben a tevékenysége megfelelő színvonalú - gondozónői tevékenységét elismerjék,
 - a gondozónő munkája során védelemre jogosult a vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben,
 - munkája során a gyermekek érdekeit tartja elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait.
- (Bölcsődei nevelés- gondozás szakmai szabályai - SZMI 2009.)

5.2.4.Dokumentáció

A gondozó napi gondozási tevékenységéről (a jogszabályban előírtak megfelelően) gondozási naplót vezet.

A fenntartó által vezetett dokumentumok:

- Megállapodás az ellátást igénylővel
- Jövedelemnyilatkozat
- Nyilatkozat tájékoztatási kötelezettségről
- Kérelem díjkedvezményhez
- Nyilatkozat a térítési díj elfogadásáról
- Díjkedvezményről értesítés

5.3. Személyi feltételek

- Fenntartó (szolgáltatást nyújtó szervezet)
- Gondozó

5.4. Kompetenciák

Személyes kompetenciák:

- Felelősségtudat
- Önállóság
- Döntésképeség
- Társas kompetenciák
- Segítőkézség
- Kapcsolatfenntartó készség
- Adekvát kommunikáció

Módszerkompetenciák:

- Körültekintés, elővigyázatosság
- Ellenőrzőképeség
- Helyzetfelismerés
- A környezet tisztán tartása
- Segítő beszélgetés alkalmazni tudása

5.5. Tárgyi feltételek

Az ellátott saját otthonában lévő berendezési-felszerelési tárgyakból, ami az ellátáshoz szükséges. Speciális eszközöket (fejlesztő játékok, eszközök) vihet magával a szakember.

6. Indikátorok

Meghatározás (tevékenység)	Indikátor (hogyan)	Forrás (adat)
1. Szolgáltatásba kerülés	Igénybevevő gyermekek száma/év	Megállapodás az ellátást igénylővel Gondozási napló
2. Gondozás - higiéné	Önállóan tisztálkodó gyermek aránya/év	A gyermek egyéni fejlődését tartalmazó dokumentáció Eseménynapló
3. Gondozás - étkezés	Önállóan étkező gyermek aránya/év	A gyermek egyéni fejlődését tartalmazó dokumentáció Eseménynapló
4. Nevelés - játék	Időtartam/hét	Eseménynapló A gyermek egyéni fejlődéséről vezetett dokumentáció Napirend
5. Nevelés - művészeti alkotások közvetítése (vers, mondóka, mese, ének)	A tevékenységfajta előfordulásának gyakorisága/hét	Eseménynapló
6. Nevelés - rajz, festés, gyurmázás/ formázás (vizuális tevékenységek)	A tevékenységfajta előfordulásának gyakorisága/hét	Eseménynapló
7. Együttműködés a szülővel	Négyszemközti beszélgetések száma/év	Gondozási napló
8. Dokumentáció	Dokumentációk száma/ellátott gyermekek száma	Megállapodás az ellátást igénylővel Jövedelemnyilatkozat Nyilatkozat tájékoztatási kötelezettségről Nyilatkozat a térítési díj elfogadásáról Gondozási napló

7. Ellenőrző lista a protokollok megvalósításához

- A szülő, gyermek elégedett a szolgáltatással.
- A gondozási-nevelési folyamat az egyéni szükségletek figyelembe vételével zajlik.

- Segíti a gyermek önállóságát, tanulási folyamatát
- Megvan a kölcsönös bizalmi kapcsolat a gyermekkel
- Igényes önmagával szemben, szakmai, emberi, erkölcsi tekintetben
- Hogyan viszonyul a saját maga által elkövetett hibákhoz
- A gondozást végző megfelelő szakmai végzettséggel rendelkezik
- Ha nem, milyen módon képezi magát
- Igényli a szupervíziót, csoportos megbeszéléseket
- A szülőkkel partneri a kapcsolata
- A gyermekjóléti alapellátás szakembereivel és a társszakmákkal jó a kapcsolata
- Törekszik a gondozó az együttműködésre a gyermek gondozásában részt vevő egyéb intézményekkel, szakemberekkel, szervezetekkel
- Ellátási együttműködés a helyi önkormányzattal, kistérséggel
- Figyelmet fordít a gondozó a játékok minőségére és mennyiségére, fejleszti az eszköztárat
- Vigyáz arra, hogy a kisgyermekre veszélyes apró játéktárgyak ne legyenek a kisgyermek számára elérhető közelben
- Rendszeres időpontokban vannak az étkezési időszakok
- A gyermek életkori sajátosságai alapján összeállított ételekből áll az étrend, betartja a vonatkozó jogszabály előírásait.
- Ügyel arra, hogy a gyermek folyadékszükségletét megfelelő minőségű italok kínálásával biztosítsa (tea ízesítése, gyümölcslevek).
- Az étkezések alatt törekszik a megfelelő hangulat, légkör biztosítására.
- A gyerekek étvágyát, egyéni ízlését figyelembe veszi, nem gond, ha a gyerek keveset eszik.
- A pihenő és az altatási idők rögzített időpontokban történnek. Igazodik a hosszúságuk a gyerekek szükségleteihez.
- Segíti a gyermeket, hogy az elalváshoz el tudjon lazulni (pl. altatódallal, meséléssel stb.).
- Választhat a gyermek a déli alvás, illetve déli pihenő között
- Mindig a pihenő gyermek közelében, halló távolságban tartózkodik
- A pelenkaváltás igazodik a gyermek szükségletéhez
- Szobatisztaság elsajátításában a gyermek érettségének megfelelően nyújt segítséget
- Önálló WC használat engedélyezett a gyermek szükséglete szerint
- A gondozó a tisztálkodást is a nevelési folyamat részének tekinti
- Rendszeres időpontokban történnek bizonyos tisztálkodási folyamatok, hogy a gyermek megtanulhassa pl. a helyes kézmosás szabályait.
- A gondozó személy indítványozza az önállóságot, kellő segítséggel és felügyelet mellett teszi. Magasan elhelyezett mosdónál használják a gyermekek a dobogót, hogy a kezüket önállóan meg tudják mosni
- A gyermek fejlődését figyelemmel kíséri, naplót vezet a fontosabb eseményekről
- Segíti a gyermek éntudatának fejlődését
- Hogyan történik a fegyelmezés, használ és milyen büntetéseket
- A helyes viselkedési szabályok kialakítását segíti
- Hogyan nyújt segítséget a konfliktusok megoldásában, lehetőséget ad ezek önálló rendezésére.

- A gondozó helyesen beszéli a magyar nyelvet
- A gyerekekhez számukra érthető módon beszél
- Kicsiknél elkerüli a gügyögést
- A gyermek életkorának megfelelően segíti elő a beszédkészség, szókincs fejlődését, (Mese, mondókák, felolvasás, a gyermek készítése a beszédre stb.)
- TV, videó, nagyobbaknál számítógép használatához megvan a szülők hozzájárulása. Betartja a gondozó, hogy ezeket az eszközöket csak ritka esetekben és rövid ideig használja, az így szerzett ismereteket segít feldolgozni
- A gyermek életkorának megfelelő tevékenységek végzésének felajánlásával támogatja a kézügyesség fejlesztését (kirakók különböző nehézségi fokozatokban, formák beillesztése, gyöngyfűzés stb.)
- Rendszeresen a felügyelet melletti nagy mozgást igénylő tevékenységek- mászás, egyensúlyozás, felkapaszkodás, labda- és fogócska játékok a játszótéren vagy a szabadban.
- Változatos anyagokat használnak a gyereket az alkotás, barkácsolás folyamán (papír, festék, kréta, agyag, gyurma, természetes anyagok, termékek, stb.)
- Fontos szerepet játszik a zene, az éneklés, mozgás, vannak hangszerek.
- A gondozó ösztönzi a gyerekeket a környezet megfigyelésére és a kérdezésre, hogyan használja az évszakok és az ünnepkörök jellemzőit a természet és a világ felfedezésére.
- A megállapodás a szülő és a gondozó között minden fél által elfogadva kiterjed az együttműködés kérdéseire
- Meghallgatja a szülő véleményét, javaslatait, hogyan kezeli a kompetenciával kapcsolatos kérdéseket
- Hogyan fogadja a szülő kezdeményezését a megbeszélésre
- Megfelelő részletességgel tájékoztatja a szülőt a gyermekkel kapcsolatos eseményekről, történésekről
- Felajánl szülői megbeszéléseket
- Konfliktus esetén törekszik a mindenki számára megfelelő megoldás elérésére.
- Biztosított a kellő rugalmasság és az individuális szempontok figyelembe vétele az egyes gyermek gondozása során
- Részletes írásos tájékoztató anyag vagy más ismeretterjesztő irodalom áll rendelkezésre a szolgáltatás iránt érdeklődők számára.
- A szülők tájékoztatása kiterjed a kisgyermeket gondozó szülőt/törvényes képviselőt megillető jogokra és kötelezettségekre, továbbá a kisgyermek ellátásával kapcsolatos történésekre, ismeretekre, elvárásokra.

8. Mellékletek

8.1. Szakirodalom

8.2. Jogsabályok

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

259/2002 (XII. 18) Kormányrendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozás engedélyezéséről

133/1997 (VII. 29) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és szakellátások térítési díjáról és igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

15/1998 (IV. 30) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

9. Fogalommagyarázatok

A protokollban szereplő fogalmak magyarázatait a Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete által készített és kiadott Fogalomtár tartalmazza (www.mogyesz.hu).

10. Jogszabály-változtatási javaslatok

1. A fogyatékos gyermekek esetében is a gyermekek csak 14 éves korukig láthatók el a házi gyermekfelügyelet szolgáltatásban, holott tankötelezettségük meghosszabbítható akár a 23. életévükig, fejlettségi fokuk pedig kisgyermeki szinten marad. Ezért javasoljuk, hogy a fogyatékos gyermekek esetében legalább 18 éves korukig, de inkább a tankötelezettség lejártáig legyen lehetőség a házi gyermekfelügyelet igénybevételére.